

บทที่ 1

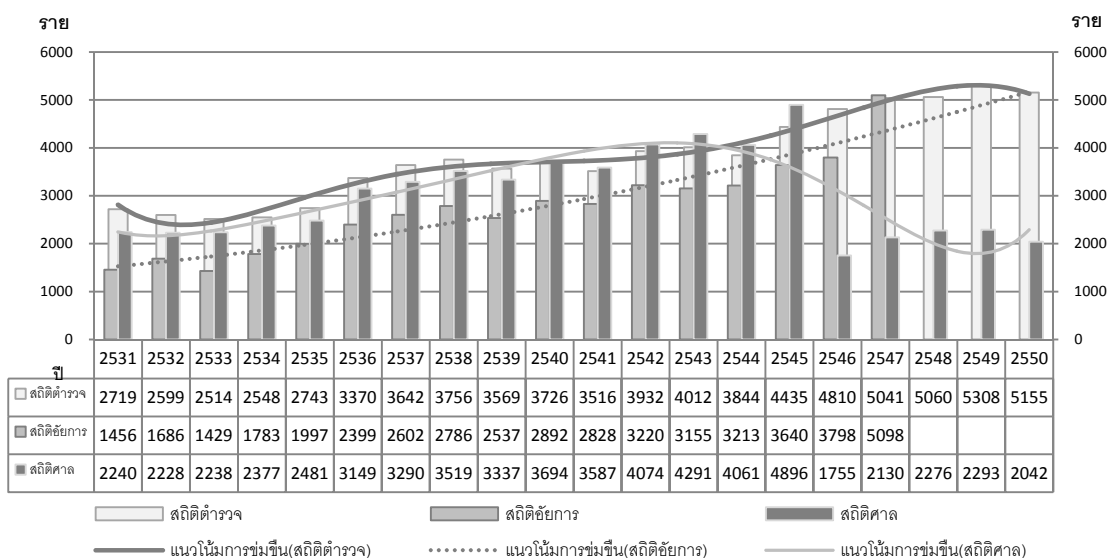
บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

อาชญากรรมในสังคมไทยเป็นปัญหาสำคัญที่บั่นทอนสวัสดิภาพของประชาชนและสังคมโดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชญากรรมทางเพศ กรณีข่มขืนกระทำชำเรา ซึ่งเรื้อรังมานานและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งด้านปริมาณและระดับความรุนแรง สังเกตได้จากการนำเสนอข่าวประจำวันโดยสื่อต่างๆ สะท้อนถึงความอ่อนแอในการควบคุมป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวของสังคมและหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง สถิติคดีข่มขืนกระทำชำเราทั่วราชอาณาจักร ชี้ให้เห็นถึงจำนวนการกระทำผิดที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งสัดส่วนของจำนวนการกระทำผิดยังอยู่ในระดับสูงเมื่อเปรียบเทียบกับเกิดการเกิดอาชญากรรมร้ายแรงชนิดอื่นๆ ดังนี้

ภาพที่ 1.1

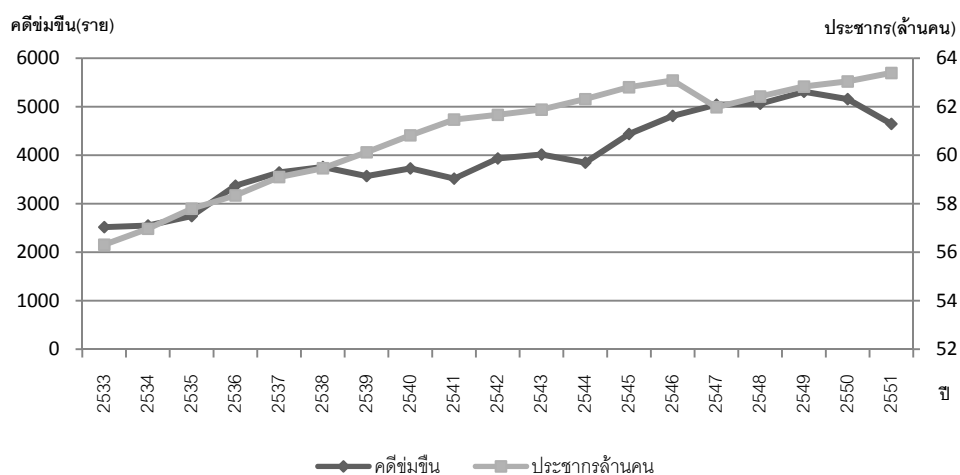
สถิติคดีข่มขืนกระทำชำเราทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2531-2550

ที่มา: ประมวลจากข้อมูลของ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสารสนเทศกลาง สำนักงานอัยการสูงสุด, สำนักแผนงานและงบประมาณ สำนักงานศาลยุติธรรมและสำนักงานสถิติแห่งชาติ (ในปี พ.ศ.2531-2532 สำนักงานตำรวจแห่งชาติเก็บข้อมูลโดยใช้นิยามความผิดเกี่ยวกับเพศ ผู้ศึกษาจึงปรับปรุงข้อมูลเอง โดยการเปรียบเทียบจำนวนตามสัดส่วนการกระทำผิดเพิ่มขึ้นในปีอื่นๆ)

ภาพที่ 1.2

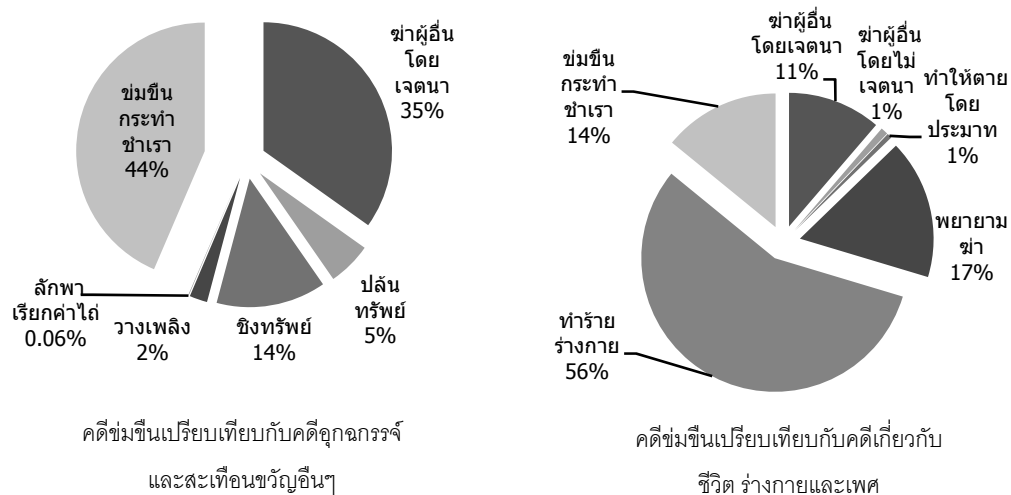
แนวโน้มคดีข่มขืนที่ความปรากฏแก่ตำรวจต่อจำนวนประชากรล้านคน

ที่มา: ประมวลผลจากข้อมูลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ภาพที่ 1.3

คดีข่มขืนกระทำชำเราเปรียบเทียบกับคดีอุกฉกรรจ์ สะเทือนขวัญ และคดีความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศในปี พ.ศ. 2552

ที่มา: ประมวลผลจากข้อมูลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

หากตั้งคำถามว่า เหตุใดการข่มขืนกระทำชำเราจึงยังคงมีอยู่ในสังคมไทยจำนวนมาก การแสวงหาคำตอบโดยอาศัยมายาคติเกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเรา ในแบบเดิม คือ การกระทำผิดนี้เกิดขึ้นจากบุคคลที่มีปัญหาทางอารมณ์หรือจิตใจ ไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ เป็นผู้มีการศึกษาน้อย การก่ออาชญากรรมนี้มักเกิดขึ้นในสถานที่เปลี่ยวลับตาคนและผู้กระทำผิดเป็นคนแปลกหน้า เป็นต้นนั้น ล้วนแล้วแต่เป็นสาร (message) ที่ถูกสร้างขึ้น เพื่อสื่อความหมายของการข่มขืนที่ไม่ถูกต้อง หากสังคมยังคงมีความเข้าใจเช่นนี้ต่อไป อาจทำให้ไม่ได้ทางออกของปัญหาอย่างแท้จริง ความเข้าใจเหล่านี้จึงควรได้รับการแก้ไขให้ถูกต้อง

ส่วนใหญ่อาชญากรรมข่มขืนมักมีโอกาสหรือความน่าจะเป็นในการจับกุมและลงโทษผู้กระทำผิดที่ค่อนข้างต่ำ อันเนื่องมาจากยังคงมี “ตัวเลขมืด” (dark figure) อยู่เป็นจำนวนมาก กล่าวคือ การข่มขืนเป็นอาชญากรรมที่ไม่มีผู้แจ้งความหรือตำรวจไม่สามารถตรวจพบ เรียกได้ว่าเป็นภูเขาน้ำแข็งส่วนที่จมอยู่ใต้น้ำนั่นเอง จากข้อมูลของมูลนิธิเพื่อนหญิง (2546) พบว่า บุคคลผู้เข้ารับคำปรึกษาจากมูลนิธิในปัญหาการข่มขืนในปี พ.ศ. 2546 มีเพียงร้อยละ 19.17 เท่านั้นที่ตัดสินใจดำเนินคดีหรือเข้าแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ จากข้อมูลข้างต้นทำให้ตระหนักว่า ปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราเป็นปัญหาใหญ่ที่ควรได้รับการใส่ใจ โดยเฉพาะในแง่มุมของการป้องกันการเกิดอาชญากรรมนี้จากความเข้าใจที่ถูกต้องของสังคม การวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาจากมุมมองที่หลากหลายจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

ทั้งนี้การศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการก่ออาชญากรรมการข่มขืน รวมทั้งปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมาย หรือความน่าจะเป็นในการจับกุมและลงโทษผู้กระทำผิด จึงมีความสำคัญและเป็นทางออกในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ส่วนหนึ่ง ผู้ศึกษาเห็นว่าปัจจัยที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมนี้มีความซับซ้อนและเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน เป็นปัญหาทางสังคมและกฎหมายที่นักสังคมวิทยา นักจิตวิทยาหรือนักกฎหมายล้วนแล้วแต่ให้ความสนใจ แต่การอธิบายปัญหานี้ด้วยเศรษฐศาสตร์นั้นยังคงอยู่ในวงที่จำกัด ผู้ศึกษาจึงให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวโดยการใช้ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์อาชญากรรม มาอธิบายพฤติกรรมการกระทำ ความผิดและวิเคราะห์หาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการข่มขืน เพื่อยังผลให้เกิดความเข้าใจการกระทำ ความผิดดังกล่าวมากขึ้นในอีกมุมมองหนึ่ง อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมต่อไป

¹ พัชร จุลหิรัญและสุเพ็ญศรี พึ่งโคกสูง, “ข่มขืนเสียงเงียบที่ต้องเปิดเผย” มูลนิธิเพื่อนหญิง (กรุงเทพฯ: 2549), หน้า 37.

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดอาชญากรรมการข่มขืนกระทำชำเรา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการควบคุมบังคับใช้กฎหมาย หรือความน่าจะเป็นในการจับกุมและลงโทษผู้กระทำผิดกับบทลงโทษตามกฎหมาย
3. เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดจากอาชญากรรมข่มขืนกระทำชำเรา

คำถามในการศึกษา

1. ปัจจัยทางสังคมและการควบคุมบังคับใช้กฎหมายด้านความผิดทางเพศสามารถลดจำนวนหรือป้องกันการเกิดอาชญากรรมข่มขืนกระทำชำเราได้หรือไม่
2. อาชญากรรมข่มขืนก่อให้เกิดความเสียหายต่อเหยื่อผู้ถูกข่มขืนและสังคมเพียงใด

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงสภาพของปัญหาและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในการก่ออาชญากรรมการข่มขืนกระทำชำเราเป็นอย่างไร
2. ทำให้ทราบถึงสภาพของการบังคับใช้กฎหมายไทย ในส่วนของการกระทำผิดทางเพศ กรณีข่มขืนกระทำชำเรา
3. ทำให้ทราบว่าอัตราโทษและความน่าจะเป็นในการกระทำผิดแล้วถูกจับลงโทษมีผลต่ออาชญากรรมการข่มขืนกระทำชำเราอย่างไร
4. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความน่าจะเป็นในการจับกุมและลงโทษผู้กระทำผิด หรือปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการควบคุมและบังคับใช้กฎหมาย
5. ทำให้ทราบถึงผลกระทบทางสังคมโดยรวมหรือต้นทุนทางสังคม และผลกระทบโดยตรงต่อเหยื่อผู้เสียหายจากการก่ออาชญากรรมการข่มขืนกระทำชำเราเป็นอย่างไร

ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษานี้จะให้ความสำคัญเฉพาะปัญหาอาชญากรรมขึ้นกระทําซ้ำเราเท่านั้น และได้นำข้อมูลทางสถิติในช่วง ปี พ.ศ. 2531-2550 มาใช้ในการพิจารณา นอกจากนี้ในส่วนของการศึกษาผลกระทบจากการข่มขืน ทำการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เป็นเหยื่อจากการกระทําผิด จำนวน 13 ราย และผู้ต้องขังข้อหาข่มขืนกระทําซ้ำเรา จำนวน 12 ราย

แหล่งที่มาของข้อมูล

ข้อมูลเกี่ยวกับการรับแจ้งความและการจับกุมผู้กระทําผิดฐานข่มขืนกระทําซ้ำเรา ได้จากศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ข้อมูลการฟ้องคดีข่มขืนกระทําซ้ำเราต่อศาล ได้จากสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสารสนเทศกลาง สำนักงานอัยการสูงสุด ข้อมูลจำนวนคดีข่มขืนกระทําซ้ำในศาล ได้จากสำนักแผนงานและงบประมาณ สำนักงานศาลยุติธรรม ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการข่มขืนกระทําซ้ำเรา ได้จากมูลนิธิเพื่อนหญิงและศูนย์พึ่งได้ โรงพยาบาลขอนแก่น ข้อมูลส่วนอื่นๆ เช่น จำนวนคนที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน ได้จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และหลายส่วนจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ข้อมูลคำพิพากษาฎีกาในคดีการข่มขืนกระทําซ้ำเรา ได้จากศาลฎีกา นอกจากนี้ยังได้จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิต่างๆ รวมทั้งอินเทอร์เน็ต

ในส่วนของการศึกษาผลกระทบจากการข่มขืน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเหยื่อผู้ถูกกระทําได้ทำการสัมภาษณ์ทั้งหมดจำนวน 13 ราย โดยติดต่อผ่านศูนย์พึ่งได้ โรงพยาบาลขอนแก่น จำนวน 2 ราย ระหว่างวันที่ 5 – 8 มกราคม พ.ศ. 2553 และติดต่อผ่านศูนย์พิทักษ์สิทธิสตรีมูลนิธิเพื่อนหญิงจำนวน 11 ราย ระหว่างวันที่ 9 มกราคม – 30 มีนาคม พ.ศ. 2553 การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ต้องขังในข้อหาข่มขืนกระทําซ้ำเรา ทั้งหมดจำนวน 12 ราย จากเรือนจำกลางจังหวัดขอนแก่น ได้ทำการสัมภาษณ์ในเขตผู้ต้องขังชาย ณ เรือนจำกลาง จังหวัดขอนแก่น ระหว่าง วันที่ 1 – 2 มีนาคม พ.ศ.2553 โดยได้รับอนุญาตจากกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม